

**Talousvaliokunnan mietintö n:o 28 hallituksen esityksestä laeiksi
talletuspankkien toiminnasta annetun lain ja osuuskuntalain muutta-
misesta**

Eduskunta on lähettänyt 11 päivänä touko-kuuta 1993 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 41 laeiksi talletuspankkien toiminnasta annetun lain ja osuuskuntalain muuttamisesta.

Esityksen johdosta valiokunnassa ovat olleet kuultavina vs. lainsäädäntöneuvos Marjo Lahelma oikeusministeriöstä, pankkitarkastaja Ilse Lampela pankkitarkastusvirastosta, varatuomari Timo Lappi Suomen Pankkiyhdistyksestä, Helsingin kaupungin johtava kuluttajaneuvoja Eija Lukkari ja lakimies Tuula Sario Suomen Kuluttajaliitosta.

Talletuspankkilakia ja osuuskuntalakia ehdotetaan täydennettäväksi velkojan kuittausoikeutta rajoittavilla säännöksillä. Talletuspankki ja säästökassatoimintaa harjoittava osuuskunta eivät saa vastasaatavallaan kuitata sellaisia yksityishenkilön tilillä olevia tai hänelle maksettavaksi osoitettuja varoja, joita ei lain mukaan saa ulosmitata. Pankin tai osuuskunnan on ennen kuittausta selvitettävä varojen ulosmittauskel- poisuus.

Jos varojen ulosmittauskelpoisuuden selvittäminen ei ole mahdollista ilman kohtuutonta vaivaa, pankki tai osuuskunta saa vaatia kuit- tausta, jos se ilmoittaa tilinomistajalle kirjallises- ti kuittausoikeuden rajoituksesta sekä laissa sää- detystä kuittauksen peruuntumisesta.

Kuittausrajoitus ei koske tilinomistajan ni- menomaiseen valtuutukseen perustuvia veloi- tuksia tilillä olevista varoista.

Valiokunnan kannanotot

Valiokunta pitää ehdotettuja säännöksiä tar- peellisina. Tietoon on tullut tapauksia, että pan-

kit eivät ole noudattaneet pankkitarkastusviras- ton antamia pankin kuittausoikeutta koskevia ohjeita. Pankit ovat myös viivytelleet väärin perustein tehtyjen kuittausten oikaisuisia. Yksi- tyishenkilö, jonka tilillä olevia varoja kuitataan, on lähes poikkeuksetta vaikeassa taloudellisessa tilanteessa muutoinakin. Hän tarvitsee suojaa häneen nähden vahvaa osapuolta vastaan.

Valiokunta ehdottaa molempien lakiehdotus- ten 1 momenttia täydennettäväksi siten, että kuittausvaatimuksesta on aina viivyttelemättä ilmoitettava tilinomistajalle. Ilmoitus voi olla vapaamuotoinen, kunhan tilinomistaja vain saa tiedon. Pankin tulee ilmoittaa kuittauksesta ti- linomistajalle silloinkin, kun kuittaus on selvä ja riidaton. Tilinomistajan tulee olla tietoinen ta- pahtumista tilillään ja käytettävissä olevista va- roistaan.

Käytännössä ongelmia saattaa esiintyä erityi- sesti tapauksissa, joissa tilille tulevia varoja ei pystytä tunnistamaan. Varojen lähettäjää koske- vat tiedot voivat olla puutteellisia. Jotta pankki ei kuittaisi kuittaukselta suojattuja varoja, tulisi valiokunnan käsityksen mukaan yhdessä pank- kien kanssa kehittää järjestelmä, jossa kuittauk- selta suojatut varat merkittäisiin selkeästi. Tilin- omistajan oikeusturvan kannalta on tärkeää, että hän saa tiedon kuittauksesta. Tilinomistaja voi tiedon saatuaan nopeasti reagoida mahdolli- sesti väärin perustein tehdyn kuittauksen joh- dosta, esittää selvityksiä ja vaatia oikaisua. Tilin- omistajan edun mukaista on, että kuittaukselta suojatut varat ovat hänen käytettävissään joka- päiväisiä tarpeita varten.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

*että lakiehdotukset hyväksyttäisiin näin
kuuluvina:*

1.

Laki**talletuspankkien toiminnasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään talletuspankkien toiminnasta 28 päivänä joulukuuta 1990 annettuun lakiin (1268/90) siitä 20 päivänä joulukuuta 1991 annetulla lailla (1545/91) kumotun 20 §:n tilalle uusi 20 § seuraavasti:

20 §

Talletuspankki ei saa vastasaatavallaan kuitata sellaisia yksityishenkilön tilillä olevia tai hänelle maksettavaksi osoitettuja varoja, joita ei lain mukaan saa ulosmitata. Pankin on ennen kuittausta selvitettävä varojen ulosmittauskelpoisuus. *Kuittausvaatimuksesta on ilmoitettava*

tilinomistajalle. Tämän momentin vastainen kuittaus on mitätön.

(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

2.

Laki**osuuskuntalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 28 päivänä toukokuuta 1954 annettuun osuuskuntalakiin (247/54) uusi 17 e § seuraavasti:

17 e §

Säästökassatoimintaa harjoittava osuuskunta ei saa vastasaatavallaan kuitata sellaisia yksityishenkilön tilillä olevia tai hänelle maksettavaksi osoitettuja varoja, joita ei lain mukaan saa ulosmitata. Osuuskunnan on ennen kuittausta selvitettävä varojen ulosmittauskelpoisuus. *Kuit-*

tausvaatimuksesta on ilmoitettava tilinomistajalle. Tämän momentin vastainen kuittaus on mitätön.

(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 14 päivänä syyskuuta 1993

Asian ratkaisevaan käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Louekoski, varapuheenjohtaja Björkenheim, jäsenet Dromberg, Jansson,

Jurva, Jääskeläinen, Korhonen, Koski, Laivoranta, J. Leppänen, Linnainmaa, Luhtanen ja O. Rehn.